Voorstel voor een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 96/92/EG en Richtlijn 98/30/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en aardgas

(2001/C 240 E/11)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2001) 125 def. — 2001/0077(COD)

(Door de Commissie ingediend op 13 maart 2001)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en met name op artikel 47, lid 2, artikel 55 en artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Richtlijn 96/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit [1] en Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas [2] hebben in belangrijke mate bijgedragen tot de totstandkoming van de interne markt voor elektriciteit en gas.

(2) Uit de ervaring die met de uitvoering van deze richtlijnen is opgedaan, blijkt dat belangrijke voordelen uit de interne markten voor elektriciteit en gas beginnen voort te komen in de vorm van verbeterde efficiëntie, prijsverlagingen, kwalitatief betere dienstverlening en toegenomen concurrentie. Er zijn evenwel nog belangrijke tekortkomingen en mogelijkheden tot verbetering van de werking van de markten.

(3) Op zijn bijeenkomst op 23 en 24 maart 2000 in Lissabon heeft de Europese Raad gevraagd om een snelle voortgang van de voltooiing van de interne markt voor de elektriciteits- en gassector en om een versnelling van de liberalisering in deze sectoren met het oog op de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt op deze gebieden. In zijn resolutie van 6 juli 2000 over het tweede verslag van de Commissie betreffende de stand van de liberalisering van de energiemarkten heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht een gedetailleerd tijdschema vast te leggen voor de verwezenlijking van nauwkeurig omschreven doelstellingen met het oog op een geleidelijke maar volledige liberalisering van de energiemarkt.

(4) De voornaamste hinderpalen voor de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt betreffen de toegang tot het net en een van lidstaat tot lidstaat uiteenlopende mate van openstelling van de markt.

(5) Teneinde tot niet-discriminerende toegang tot het net te komen, is de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder van het grootste belang. Daartoe moeten de bepalingen inzake ontvlechting worden verscherpt. Teneinde niet-discriminerende toegang tot het distributienet te waarborgen, dienen ontvlechtingsvoorschriften voor de distributiesysteembeheerder te worden ingevoerd, zowel voor beheerders van elektriciteitsdistributiesystemen als voor beheerders van gasdistributiesystemen.

(6) Teneinde kleine distributiebedrijven geen onevenredige financiële en administratieve lasten op te leggen, dienen de lidstaten, waar nodig, in staat te zijn deze bedrijven te ontheffen van de ontvlechtingsvoorschriften.

(7) Verder dienen nog maatregelen te worden getroffen teneinde te zorgen voor transparante, voorspelbare en niet-discriminerende tarieven voor de toegang tot essentieel transport en de daarmee verband houdende infrastructuur, inclusief opslag en andere dienstverleningsfaciliteiten. Deze tarieven moeten op een niet-discriminerende basis voor alle gebruikers van het systeem gelden.

(8) Gezien de ervaring met de werking van Richtlijn 90/547/EEG van de Raad van 29 oktober 1990 betreffende de doorvoer van elektriciteit via de hoofdnetten [3] en Richtlijn 91/296/EEG van de Raad van 31 mei 1991 betreffende de doorvoer van aardgas via de hoofdnetten [4] dienen maatregelen te worden genomen die homogene en niet-discriminerende toegangsregelingen voor transmissie waarborgen, ook voor transmissie over de grenzen tussen lidstaten.

---

[1] PB L 27 van 30.1.1997, blz. 20.

[2] PB L 204 van 21.7.1998, blz. 1.

[3] PB L 313 van 13.11.1990, blz. 30. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 98/75/EG van de Commissie (PB L 276 van 13.10.1998, blz. 9).

[4] PB L 147 van 12.6.1991, blz. 37. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 95/49/EG van de Commissie (PB L 233 van 30.9.1995, blz. 86).

(9) De aanwezigheid van onafhankelijke nationale regelgevende instanties vormt een belangrijk aspect bij het waarborgen van niet-discriminerende toegang tot het net. Deze instanties moeten ten minste bevoegd zijn om transmissie- en distributietarieven en tarieven voor de toegang tot installaties voor vloeibaar aardgas (LNG) vast te stellen of goed te keuren.

(10) De nationale regelgevende instanties kunnen tarieven goedkeuren op basis van een voorstel van de transmissiesysteembeheerder, van de distributiesysteembeheerder of -beheerders, of van de LNG-systeembeheerder, dan wel op basis van een voorstel dat is overeengekomen tussen deze systeembeheerder(s) en de gebruikers van het netwerk.

(11) De uit de interne markt voortvloeiende voordelen moeten om redenen van concurrentievermogen en werkgelegenheid zo snel mogelijk beschikbaar zijn voor de handel en industrie in de Gemeenschap, inclusief kleine en middelgrote ondernemingen, en voor alle burgers van de Gemeenschap.

(12) Afnemers van gas en elektriciteit moeten hun leverancier vrij kunnen kiezen. De voltooiing van de interne markt voor elektriciteit en gas moet echter in fasen worden aangepakt, teneinde de industrie in staat te stellen zich aan te passen en te waarborgen dat er passende maatregelen en systemen zijn om de belangen van afnemers te beschermen en te waarborgen dat zij een echt en doeltreffend recht van keuze van leverancier hebben.

(13) Verdergaande openstelling van de markt tot volledige concurrentie zal de verschillen tussen lidstaten geleidelijk opheffen. Transparantie en zekerheid bij de uitvoering van deze richtlijn moeten zijn gewaarborgd.

(14) Richtlijn 98/30/EG voorziet in toegang tot opslag als onderdeel van het gassysteem. In het licht van de opgedane ervaring bij de totstandbrenging van de interne markt moeten aanvullende maatregelen worden genomen om de bepalingen inzake toegang tot opslag en andere ondersteunende diensten te verduidelijken en de scheiding van de exploitatie van transmissie- en distributiesystemen en gasopslaginstallaties en LNG-installaties te versterken.

(15) Bijna alle lidstaten hebben ervoor gekozen concurrentie op de markt voor elektriciteitproductie te waarborgen door middel van een transparante vergunningsprocedure. De lidstaten moeten echter de mogelijkheid hebben de voorzieningszekerheid te waarborgen door middel van een aanbestedingsprocedure, ingeval met de vergunningsprocedure niet voldoende stroomopwekkingscapaciteit wordt opgebouwd.

(16) In het belang van de voorzieningszekerheid moet het evenwicht tussen vraag en aanbod in de afzonderlijke lidstaten worden bewaakt en moeten passende maatregelen worden genomen indien de voorzieningszekerheid in gevaar komt.

(17) De lidstaten moeten waarborgen dat alle afnemers het recht hebben tegen betaalbare en redelijke prijzen van elektriciteit van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. Teneinde de handhaving van de best mogelijke kwaliteit van de openbare dienstverlening in de Gemeenschap te waarborgen, moet de Commissie op gezette tijdstippen in kennis worden gesteld van alle door de lidstaten getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtlijn. De Commissie moet op gezette tijdstippen een verslag publiceren waarin de op nationaal niveau getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van openbare dienstverlening worden geanalyseerd en de doelmatigheid ervan wordt vergeleken, teneinde aanbevelingen te kunnen doen betreffende maatregelen die op nationaal niveau moeten worden genomen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken.

(18) De eis de Commissie in kennis te stellen van een weigering tot het verlenen van vergunning voor de bouw van nieuwe productie-installaties is een onnodige administratieve last gebleken en dient derhalve te vervallen.

(19) De Richtlijnen 96/92/EG en 98/30/EG moeten derhalve worden gewijzigd.

(20) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van het voorgestelde optreden, te weten de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt voor elektriciteit en gas die door eerlijke concurrentie wordt gekenmerkt, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kunnen zij derhalve wegens de omvang en de gevolgen van het optreden, beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hiertoe nodig is.

(21) Teneinde homogeniteit in de behandeling van de toegang tot de elektriciteits- en gasnetten te waarborgen, ook in het geval van doorvoer, moeten de Richtlijnen 90/547/EEG en 91/296/EEG worden ingetrokken,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen in Richtlijn 96/92/EG

Richtlijn 96/92/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

   a) punt 9 wordt vervangen door het volgende:

      „9. „eindafnemer": een verbruiker die elektriciteit koopt voor eigen gebruik;"

   b) punt 22 wordt vervangen door het volgende:

      „22. „niet-particuliere afnemer": een verbruiker die elektriciteit koopt die niet voor eigen huishoudelijk gebruik is bestemd; onder dit begrip vallen tevens producenten, transmissie- en distributiebedrijven en grootverbruikers;"

2. Artikel 3 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 3*

1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat elektriciteitsbedrijven, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een elektriciteitsmarkt met mededinging. De lidstaten mogen, wat rechten en plichten betreft, deze bedrijven niet verschillend behandelen.

2. Met inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 86, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan elektriciteitsbedrijven openbare-dienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de veiligheid, met inbegrip van voorzieningszekerheid, regelmaat, kwaliteit en prijs van de leveringen alsmede op de bescherming van het milieu. Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn. Ter nakoming van openbare-dienstverplichtingen met betrekking tot de voorzieningszekerheid kunnen de lidstaten een planning op lange termijn invoeren, daarbij rekening houdend met de mogelijkheid dat derden toegang tot het net wensen.

3. De lidstaten waarborgen dat alle afnemers aanspraak hebben op de universele dienst, dat wil zeggen het recht om op hun grondgebied tegen betaalbare en redelijke prijzen van elektriciteit van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. Zij nemen passende maatregelen om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, met name met betrekking tot de transparantie van contractbepalingen en -voorwaarden, algemene informatie en mechanismen ter beslechting van geschillen. Deze maatregelen omvatten in het bijzonder de in de bijlage beschreven maatregelen.

4. De lidstaten nemen passende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociale en economische samenhang, milieubescherming en voorzieningszekerheid, met name door het onderhoud en de aanleg van de noodzakelijke netinfrastructuur, inclusief koppelingscapaciteit.

5. De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van de artikelen 5, 6, 16 en 21 niet toe te passen, voorzover de toepassing daarvan zou verhinderen dat de elektriciteitsbedrijven zich rechtens of feitelijk van de hun in het algemeen economisch belang opgelegde verplichtingen kwijten en voorzover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet wordt beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de Gemeenschap. De belangen van de Gemeenschap omvatten onder meer concurrentie met betrekking tot de in aanmerking komende afnemers overeenkomstig deze richtlijn en artikel 86 van het Verdrag."

3. Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 3 bis*

1. De lidstaten stellen de Commissie om de twee jaar in kennis van alle maatregelen die zijn vastgesteld om aan de verplichtingen inzake universele dienst en openbare dienstverlening te voldoen, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden. Deze kennisgeving heeft onder meer betrekking op het vereiste in artikel 3, lid 4, en de handhaving van de kwaliteit van de dienstverlening.

2. De Commissie publiceert om de twee jaar een verslag met een analyse van de verschillende in de lidstaten genomen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, en met een onderzoek naar de doeltreffendheid van deze maatregelen.

Waar toepasselijk doet de Commissie aanbevelingen over op nationaal niveau te nemen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken."

4. Artikel 4 vervalt.

5. Artikel 5 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 5*

1. Voor de bouw van nieuwe productie-installaties voeren de lidstaten een vergunningsprocedure in die aan de hand van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria wordt toegepast.

2. De lidstaten stellen de criteria voor de verlening van bouwvergunningen voor productie-installaties op hun grondgebied vast. Deze criteria kunnen betrekking hebben op:

a) de veiligheid en de bedrijfszekerheid van het elektriciteitsnet, de installaties en de bijbehorende uitrusting;

b) de bescherming van de volksgezondheid en de veiligheid;

c) de bescherming van het milieu;

d) ruimtelijke ordening en locatie;

e) gebruik van grond met een openbare bestemming;

f) energie-efficiëntie;

g) de aard van de primaire energiebronnen;

h) de bijzondere kenmerken van de aanvrager, zoals technische, economische en financiële capaciteit;

i) uitvoering van de maatregelen die krachtens artikel 3 zijn genomen.

3. De vergunningsprocedures en de criteria worden gepubliceerd.

4. De aanvragers worden op de hoogte gesteld van de redenen voor weigering van een vergunning. De redenen moeten objectief en niet-discriminerend zijn, op goede gronden berusten en naar behoren worden gestaafd. Beroep moet voor de aanvrager mogelijk zijn."

6. Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door het volgende:

„1. De lidstaten voorzien in het belang van de voorzieningszekerheid in de mogelijkheid een aanbestedingsprocedure voor nieuwe capaciteit te starten op basis van gepubliceerde criteria. Een aanbestedingsprocedure kan echter alleen worden gestart indien op basis van de vergunningsprocedure de te bouwen capaciteit niet voldoende is om voorzieningszekerheid te waarborgen."

b) lid 2 vervalt;

c) lid 6 vervalt.

7. Het volgende artikel 6 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 6 bis*

1. De lidstaten wijzen een instantie aan, die de in artikel 22 bedoelde onafhankelijke regelgevende instantie kan zijn, om toe te zien op kwesties betreffende de voorzieningszekerheid. Deze instantie controleert met name het evenwicht tussen vraag en aanbod op de nationale markt, het niveau van de verwachte toekomstige vraag, geplande of in aanbouw zijnde extra capaciteit en het concurrentieniveau op de markt. Deze instantie publiceert jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag over haar bevindingen met betrekking tot deze kwesties alsmede de getroffen of overwogen maatregelen om deze kwesties op te lossen en zendt dit verslag onverwijld naar de Commissie.

2. Op grond van het in lid 1 bedoelde verslag dient de Commissie jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een mededeling in waarin kwesties betreffende de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening in de Gemeenschap worden onderzocht, met name het bestaande en geplande evenwicht tussen vraag en aanbod. Waar nodig doet de Commissie aanbevelingen."

8. In artikel 7 wordt lid 6 vervangen door het volgende:

„6. Tenzij de netbeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissienet, moet de netbeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met transmissie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de netbeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissienet mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, distributie en levering van elektriciteit.

b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissienet dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.

c) De netbeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.

d) De netbeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf waartoe de netbeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd."

9. Het volgende artikel 7 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 7 bis*

Transmissienetbeheerders schaffen de energie die zij ter uitvoering van hun taken gebruiken aan volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures."

10. Aan artikel 8 worden de volgende leden 5 en 6 toegevoegd:

„5. De lidstaten kunnen verlangen dat transmissienetbeheerders voldoen aan minimuminvesteringsniveaus voor het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissienet, inclusief koppelingscapaciteit.

6. De door transmissie- en distributienetbeheerders vastgestelde regels voor het in real time in evenwicht houden van productie en verbruik van elektriciteit moeten transparant en niet-discriminerend zijn. De tarieven en voorwaarden voor het verlenen van dergelijke diensten door netbeheerders moeten op een niet-discriminerende wijze in overeenstemming met de heersende marktprijzen worden bepaald en moeten, voordat zij van kracht worden, door de nationale regelgevende instantie worden vastgesteld of goedgekeurd."

11. Aan artikel 10 wordt het volgende lid 4 toegevoegd:

„4. Tenzij de netbeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het distributienet, moet de netbeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met distributie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de netbeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributienet mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, transmissie en levering van elektriciteit.

b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributienet dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.

c) De netbeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.

d) De netbeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf waartoe de netbeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

De bepalingen van de eerste en de tweede alinea zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2003. De lidstaten kunnen besluiten deze bepalingen niet toe te passen op geïntegreerde elektriciteitsbedrijven die op dat tijdstip minder dan 100 000 afnemers bedienen."

12. Het volgende artikel 12 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 12 bis*

De in artikel 7, lid 6, en artikel 10, lid 4, vervatte regels beletten niet een gecombineerd beheer van transmissie- en distributienetten door een beheerder die wat de rechtsvorm, organisatie en besluitvorming betreft volledig onafhankelijk is van andere, niet met het beheer van het transmissie- of distributienet verbonden activiteiten en aan de eisen van artikel 7, lid 6, voldoet."

13. In artikel 14 wordt lid 3 vervangen door het volgende:

„3. Geïntegreerde elektriciteitsbedrijven voeren intern een afzonderlijke boekhouding voor de productie-, de distributie- en de leveringsactiviteiten, en in voorkomend geval, op geconsolideerde basis, voor hun andere, niet-elektrische activiteiten, zoals zij zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende ondernemingen werden uitgevoerd, teneinde discriminatie, kruissubsidies en concurrentievervalsing te voorkomen. Deze interne boekhoudingen bevatten per activiteit een balans en een winst- en verliesrekening."

14. Artikel 15 vervalt.

15. Artikel 16 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 16*

1. De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot de transmissie- en distributienetten, dat is gebaseerd op gepubliceerde tarieven die voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen gebruikers van het net. Deze tarieven moeten, voordat zij van kracht worden, worden goedgekeurd door een overeenkomstig artikel 22 ingestelde nationale regelgevende instantie.

2. De beheerder van een transmissie- of distributienet kan de toegang weigeren wanneer hij niet over de nodige capaciteit beschikt. De weigering moet naar behoren met redenen worden omkleed waarbij met name het bepaalde in artikel 3 in acht moet worden genomen."

16. De artikelen 17 en 18 vervallen.

17. Artikel 19 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 19*

1. De lidstaten waarborgen dat alle niet-particuliere afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2003 vrij zijn elektriciteit van de leverancier van hun keuze af te nemen. Zij waarborgen dat alle afnemers uiterlijk per 1 januari 2005 vrij zijn in hun keuze van leverancier.

2. Teneinde een verstoring van het evenwicht bij het openstellen van de elektriciteitsmarkten te voorkomen:

a) mogen contracten voor de levering van elektriciteit met een in aanmerking komende afnemer op het net van een andere lidstaat niet worden verboden, indien de afnemer op beide netten als een in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd;

b) kan de Commissie in gevallen waarin transacties als bedoeld onder a) worden geweigerd omdat de afnemer slechts op een van beide netten als in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd, rekening houdend met de marktsituatie en het algemeen belang, de partij die tot de weigering heeft besloten ertoe verplichten de gevraagde elektriciteitslevering uit te voeren op verzoek van de lidstaat waar de in aanmerking komende afnemers is gevestigd."

18. In artikel 20 wordt lid 4 vervangen door het volgende:

„4. In het geval van een grensoverschrijdend geschil is tot beslechting bevoegd de instantie waaronder de netbeheerder die het gebruik van of de toegang tot het net weigert ressorteert."

19. Artikel 22 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 22

1. De lidstaten stellen nationale regelgevende instanties in. Deze instanties moeten geheel onafhankelijk zijn van de belangen van de elektriciteitssector. Zij moeten ten minste als enige bevoegd zijn om:

a) bepalingen en voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief transmissie- en distributietarieven, vast te stellen of goed te keuren;

b) tarieven of wijzigingen in de tarieven op nationaal niveau, die overeenkomen met de kosten van of de inkomsten uit de grensoverschrijdende transmissie van elektriciteit, vast te stellen of goed te keuren;

c) de voorschriften inzake het beheer en de toewijzing van koppelingscapaciteit vast te stellen in overleg met de nationale regelgevende instanties van de lidstaten waarmee koppelleidingen bestaan;

d) mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale elektriciteitsnet vast te stellen of goed te keuren;

e) te zorgen voor de naleving van de in artikel 3, leden 3 en 4, bedoelde vereisten.

2. De lidstaten voorzien in geschikte en doelmatige mechanismen voor regelgeving, controle en transparantie, teneinde eventueel misbruik van een machtspositie, met name ten nadele van de verbruikers, en eventueel marktondermijnend gedrag te voorkomen. Deze mechanismen moeten de bepalingen van het Verdrag, en met name artikel 82, in acht nemen.

3. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen, waaronder bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures in overeenstemming met hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen worden genomen wanneer door deze richtlijn opgelegde vertrouwelijkheidsregels niet in acht zijn genomen."

20. Het volgende artikel 23 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 23 bis

De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op 31 maart van elk jaar in kennis van elektriciteitsinvoer uit derde landen gedurende het afgelopen kalenderjaar."

21. Artikel 26 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 26

De Commissie toetst de toepassing van deze richtlijn en dient voor [datum vermelden] en uiterlijk [datum vermelden] bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de opgedane ervaring met en de geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van een voltooide en volledig operationele interne markt voor elektriciteit, zodat het Europees Parlement en de Raad te gelegener tijd de maatregelen kunnen vaststellen die nodig zijn voor verdere verbetering van de interne markt voor elektriciteit. In het verslag wordt in het bijzonder ingegaan op de mate waarin de vereisten van deze richtlijn met betrekking tot ontvlechting en tariefregeling hebben bijgedragen tot het waarborgen van eerlijke en niet-discriminerende toegang tot het elektriciteitsnet in de Gemeenschap. In het verslag worden tevens onderzocht in hoeverre behoefte is aan harmonisatie die niet samenhangt met de bepalingen van deze richtlijn."

22. Er wordt een bijlage toegevoegd, waarvan de tekst is weergegeven in bijlage I bij deze richtlijn.

Artikel 2

Wijzigingen in Richtlijn 98/30/EG

Richtlijn 98/30/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) het volgende punt 12 bis wordt ingevoegd:

„12 bis „ondersteunende diensten": alle diensten die noodzakelijk zijn voor het beheer van transmissie- en/of distributienetten en/of LNG-installaties, met inbegrip van opslaginstallaties en gelijkwaardige flexibiliteitsinstrumenten, het in evenwicht houden van de belasting en menging;"

b) het volgende punt 20 bis wordt ingevoegd:

„20 bis „niet-particuliere afnemer": een verbruiker die aardgas koopt dat niet voor eigen huishoudelijk gebruik is bestemd; onder dit begrip vallen tevens elektriciteitscentrales, aardgasbedrijven en grootverbruikers;"

2. Artikel 3 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 3*

1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat aardgasbedrijven, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een aardgasmarkt met mededinging. De lidstaten mogen, wat rechten en plichten betreft, deze bedrijven niet verschillend behandelen.

2. Met inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 86, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan aardgasbedrijven openbare-dienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de veiligheid, met inbegrip van voorzieningszekerheid, regelmaat, kwaliteit en prijs van de leveringen alsmede op de bescherming van het milieu. Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn. Ter nakoming van openbare-dienstverplichtingen met betrekking tot de voorzieningszekerheid kunnen de lidstaten langetermijnplanning invoeren, daarbij rekening houdend met de mogelijkheid dat derde partijen toegang tot het systeem wensen.

3. De lidstaten nemen passende maatregelen om eindafnemers te beschermen en om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, met name met betrekking tot de transparantie van contractbepalingen en -voorwaarden, algemene informatie en mechanismen ter beslechting van geschillen. Deze maatregelen omvatten in het bijzonder de in de bijlage beschreven maatregelen.

4. De lidstaten nemen passende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociale en economische samenhang, milieubescherming en voorzieningszekerheid, met name door het onderhoud en de aanleg van de noodzakelijke netinfrastructuur, inclusief koppelingscapaciteit.

5. De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van artikel 4 niet toe te passen op de distributie, voorzover de toepassing daarvan zou verhinderen dat de aardgasbedrijven zich rechtens of feitelijk van de hun in het algemeen economisch belang opgelegde verplichtingen kwijten en voorzover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet wordt beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de Gemeenschap. De belangen van de Gemeenschap omvatten onder meer concurrentie met betrekking tot de in aanmerking komende afnemers overeenkomstig deze richtlijn en artikel 86 van het Verdrag."

3. Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 3 bis*

1. De lidstaten stellen de Commissie om de twee jaar in kennis van alle maatregelen die zijn vastgesteld om aan de verplichtingen van openbare dienstverlening te voldoen, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden. Deze kennisgeving heeft onder meer betrekking op maatregelen betreffende milieubescherming, voorzieningszekerheid, bescherming van de afnemers, inclusief eindafnemers, sociale en regionale samenhang en handhaving van de kwaliteit van de dienstverlening.

2. De Commissie publiceert om de twee jaar een verslag met een analyse van de verschillende in de lidstaten genomen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, en met een onderzoek naar de doeltreffendheid van deze maatregelen.

Waar toepasselijk doet de Commissie aanbevelingen betreffende op nationaal niveau te nemen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken."

4. Het volgende artikel 4 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 4 bis*

1. De lidstaten wijzen een instantie aan, die de in artikel 22 bedoelde onafhankelijke regelgevende instantie kan zijn, om toe te zien op kwesties betreffende de voorzieningszekerheid. Deze instantie controleert met name het evenwicht tussen vraag en aanbod op de nationale markt, het niveau van de verwachte toekomstige vraag en beschikbare voorraden en het concurrentieniveau op de markt. Deze instantie publiceert jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag over haar bevindingen met betrekking tot deze kwesties alsmede de getroffen of overwogen maatregelen om deze kwesties op te lossen en zendt dit verslag onverwijld naar de Commissie.

2. Op grond van het in lid 1 bedoelde verslag dient de Commissie jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een mededeling in waarin kwesties betreffende de zekerheid van de aardgasvoorziening in de Gemeenschap worden onderzocht, met name het bestaande en geplande evenwicht tussen vraag en aanbod. Waar nodig doet de Commissie aanbevelingen."

5. Artikel 7 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 7*

1. De lidstaten of door hen daartoe aangezochte bedrijven met eigen transmissie-, opslag- of LNG-installaties wijzen voor een door de lidstaten met inachtneming van overwegingen van efficiëntie en economisch evenwicht vastgestelde termijn een of meer systeembeheerders aan die zijn belast met het beheer, de zorg voor het onderhoud en de ontwikkeling van transmissie-, opslag- en LNG-installaties in een bepaald gebied alsmede van de koppelleidingen met andere systemen, teneinde voorzieningszekerheid te waarborgen.

2. Elke transmissie-, opslag- en/of LNG-systeembeheerder:

a) beheert, onderhoudt en ontwikkelt onder economische voorwaarden veilige, betrouwbare en efficiënte transmissie-, opslag- en/of LNG-installaties en besteedt daarbij de nodige aandacht aan het milieu;

b) maakt geen onderscheid tussen systeemgebruikers of categorieën van systeemgebruikers, met name niet ten gunste van verwante bedrijven;

c) verstrekt elk ander transmissie-, opslag- en/of LNG-bedrijf en/of elk distributiebedrijf voldoende informatie om te waarborgen dat het transport en de opslag van aardgas kunnen geschieden op een wijze die verenigbaar is met de veilige en doelmatige exploitatie van het stelsel van systemen.

3. De door beheerders van transmissie- en distributiesystemen vastgestelde regels voor het in evenwicht houden van het gassysteem moeten transparant en niet-discriminerend zijn. De tarieven en voorwaarden voor het verlenen van dergelijke diensten door systeembeheerders moeten op een niet-discriminerende wijze in overeenstemming met de heersende marktprijzen worden bepaald en moeten, voordat zij van kracht worden, door de nationale regelgevende instantie worden vastgesteld of goedgekeurd."

6. De volgende artikelen 7 bis en 7 ter worden ingevoegd:

„*Artikel 7 bis*

1. De lidstaten kunnen verlangen dat transmissiesysteembeheerders voldoen aan minimuminvesteringsniveaus voor het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissiesysteem, inclusief koppelingscapaciteit.

2. Tenzij de transmissiesysteembeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissiesysteem, moet de transmissiesysteembeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met transmissie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissiesysteem mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde aardgasbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, distributie en levering van gas.

b) Er moeten passende maatregelen worden getroffen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissiesysteem dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.

c) De transmissiesysteembeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.

d) De transmissiesysteembeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde aardgasbedrijf waartoe de transmissiesysteembeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

Artikel 7 ter

Transmissiesysteembeheerders schaffen de energie die zij ter uitvoering van hun taken gebruiken aan volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures."

7. Aan artikel 10 worden het volgende lid 4 toegevoegd:

„4. Tenzij de distributiesysteembeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het distributiesysteem, moet de distributiesysteembeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met distributie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de distributiesysteembeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributiesysteem mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde aardgasbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van productie, transmissie en levering van gas.

b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributiesysteem dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.

c) De distributiesysteembeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke bedrijfsmiddelen.

d) De distributiesysteembeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde aardgasbedrijf waartoe de distributiesysteembeheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

De bepalingen van de eerste en tweede alinea zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2004. De lidstaten kunnen besluiten deze bepalingen niet toe te passen op geïntegreerde aardgasbedrijven die op dat tijdstip minder dan 100 000 afnemers bedienen."

8. Het volgende artikel 11 bis wordt ingevoegd:

„*Artikel 11 bis*

De in artikel 7 bis, lid 2, en artikel 10, lid 4, vervatte regels beletten niet een gecombineerd beheer van transmissie- en distributiesystemen door een beheerder die wat de rechtsvorm, organisatie en besluitvorming betreft volledig onafhankelijk is van andere, niet met het beheer van het transmissie- of distributiesysteem verbonden activiteiten en aan de eisen van artikel 7 bis, lid 2, voldoet."

9. In artikel 13 wordt lid 3 vervangen door het volgende:

„3. Om discriminatie, kruissubsidies en concurrentievervalsing te voorkomen, voeren geïntegreerde aardgasbedrijven intern afzonderlijke boekhoudingen voor de transmissie-, distributie-, leverings-, LNG- en opslagactiviteiten met betrekking tot aardgas en, in voorkomend geval, op geconsolideerde basis, voor hun niet-gasactiviteiten, zoals zij dat zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende bedrijven zouden worden uitgevoerd. Deze interne boekhoudingen bevatten per activiteit een balans en een winst- en verliesrekening."

10. De artikelen 14 en 15 komen als volgt te luiden:

„*Artikel 14*

1. De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot het transmissie- en distributiesysteem en de LNG-installaties, dat is gebaseerd op gepubliceerde tarieven die voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen systeemgebruikers. Deze tarieven moeten, voordat zij van kracht worden, worden goedgekeurd door een overeenkomstig artikel 22 ingestelde nationale regelgevende instantie.

2. Transmissiesysteembeheerders hebben, indien nodig en ten behoeve van de uitvoering van hun taken waaronder die met betrekking tot grensoverschrijdende transmissie, toegang tot het net van andere transmissiesysteembeheerders op basis van dezelfde voorwaarden en beginselen als bedoeld in lid 1.

Artikel 15

1. Voor de organisatie van de toegang tot opslaginstallaties en gelijkwaardige flexibiliteitsinstrumenten, wanneer dat technisch en/of economisch noodzakelijk is voor efficiënte toegang tot het systeem voor de levering aan afnemers, alsmede voor de organisatie van de toegang tot andere ondersteunende diensten, kunnen de lidstaten een van de twee of beide in de leden 2 en 3 bedoelde procedures kiezen. Bij deze procedures worden objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria gehanteerd.

2. Bij toegang tot het systeem via onderhandelingen nemen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat aardgasbedrijven en in aanmerking komende afnemers binnen en buiten het door het stelsel van systemen bestreken grondgebied kunnen onderhandelen over toegang tot het systeem met het oog op het sluiten van leveringscontracten op basis van vrijwillige handelsovereenkomsten. De partijen moeten worden verplicht te goeder trouw over toegang tot het systeem te onderhandelen.

Over contracten voor toegang tot het systeem wordt met de betrokken systeembeheerder of aardgasbedrijven onderhandeld. De lidstaten schrijven de aardgasbedrijven voor dat zij hun belangrijkste handelsvoorwaarden voor het gebruik van het systeem uiterlijk [datum vermelden] en vervolgens elk jaar publiceren.

3. Lidstaten die kiezen voor gereguleerde toegang nemen de nodige maatregelen zodat aardgasbedrijven en in aanmerking komende afnemers binnen en buiten het door het stelsel van systemen bestreken grondgebied een recht van toegang tot het systeem krijgen op basis van gepubliceerde tarieven en/of andere voorwaarden en verplichtingen voor het gebruik van dat systeem. Dit recht van toegang voor in aanmerking komende afnemers kan worden verleend door hen in staat te stellen leveringscontracten af te sluiten met andere concurrerende aardgasbedrijven dan de eigenaar en/of beheerder van het systeem of een verwant bedrijf."

11. Artikel 16 vervalt.

12. De artikelen 18 en 19 komen als volgt te luiden:

„*Artikel 18*

1. De lidstaten waarborgen dat alle niet-particuliere afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2004 vrij zijn gas van de leverancier van hun keuze af te nemen en de rechten van in aanmerking komende afnemers op toegang voor derden hebben, teneinde deze leveringen te kunnen uitvoeren overeenkomstig de artikelen 14 en 15.

2. De lidstaten waarborgen dat alle afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2005 vrij zijn gas van de leverancier van hun keuze af te nemen en de rechten van in aanmerking komende afnemers op toegang voor derden hebben, teneinde deze leveringen te kunnen uitvoeren overeenkomstig de artikelen 14 en 15.

Artikel 19

Teneinde een verstoring van het evenwicht bij het openstellen van de gasmarkten te voorkomen:

a) mogen contracten voor de levering van gas met een in aanmerking komende afnemer in het systeem van een andere lidstaat niet worden verboden, indien de afnemer in beide systemen als een in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd;

b) kan de Commissie in gevallen waarin transacties als bedoeld onder a) worden geweigerd omdat de afnemer slechts in een van beide systemen als in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd, rekening houdend met de marktsituatie en het algemeen belang, de partij die tot de weigering heeft besloten ertoe verplichten de gevraagde gaslevering uit te voeren op verzoek van de lidstaat waar de in aanmerking komende afnemer is gevestigd."

13. Artikel 22 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 22*

1. De lidstaten stellen nationale regelgevende instanties in. Deze instanties moeten geheel onafhankelijk zijn van belangen van de gassector. Zij moeten ten minste als enige bevoegd zijn om:

a) bepalingen en voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief transmissie- en distributietarieven, en bepalingen, voorwaarden en tarieven voor toegang tot LNG-installaties vast te stellen of goed te keuren;

b) de voorschriften inzake het beheer en de toewijzing van koppelingscapaciteit vast te stellen in overleg met de nationale regelgevende instanties van de lidstaten waarmee koppelleidingen bestaan;

c) mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale gassysteem vast te stellen of goed te keuren;

d) te zorgen voor de naleving van de in artikel 3, leden 3 en 4, bedoelde vereisten.

2. De lidstaten voorzien in geschikte en doelmatige mechanismen voor regelgeving, controle en transparantie, teneinde eventueel misbruik van een machtspositie, met name ten nadele van de verbruikers, en eventueel marktondermijnend gedrag te voorkomen. Deze mechanismen moeten de bepalingen van het Verdrag, en met name artikel 82, in acht nemen.

3. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen, waaronder bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures in overeenstemming met hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen worden genomen wanneer door deze richtlijn opgelegde vertrouwelijkheidsregels niet in acht zijn genomen."

14. Artikel 28 wordt vervangen door het volgende:

„*Artikel 28*

De Commissie toetst de toepassing van deze richtlijn en dient voor [datum vermelden] en uiterlijk [datum vermelden] bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de opgedane ervaring met en de geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van een voltooide en volledig operationele interne markt voor aardgas, zodat het Europees Parlement en de Raad te gelegener tijd de maatregelen kunnen vaststellen die nodig zijn voor verdere verbetering van de interne markt voor aardgas. In het verslag wordt in het bijzonder ingegaan op de mate waarin de vereisten van deze richtlijn met betrekking tot ontvlechting en tariefregeling hebben bijgedragen tot het waarborgen van eerlijke en niet-discriminerende toegang tot het gasysteem in de Gemeenschap. In het verslag worden tevens onderzocht in hoeverre behoefte is aan harmonisatie die niet samenhangt met de bepalingen van deze richtlijn."

15. Er wordt een bijlage toegevoegd, waarvan de tekst is weergegeven in bijlage II bij deze richtlijn.

Artikel 3

De richtlijnen 90/547/EEG en 91/296/EEG worden ingetrokken met ingang van 1 januari 2003.

Artikel 4

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 5

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 6

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

BIJLAGE I

„BIJLAGE

(Artikel 3)

Onverminderd de communautaire voorschriften inzake consumentenbescherming, met name Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad [1] en Richtlijn 93/13/EG van de Raad [2]:

a) dragen de lidstaten er zorg voor dat de eindgebruikers recht hebben op een contract met hun elektriciteitsleverancier waarin zijn opgenomen:

   — de identiteit en het adres van de leverancier;

   — de geleverde diensten, de aangeboden kwaliteitsniveaus van de diensten en de benodigde tijd voor de eerste aansluiting;

   — de aangeboden soorten onderhoudsdiensten;

   — de wijze waarop de meest recente informatie over alle geldende tarieven en onderhoudskosten kan worden verkregen;

   — de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en beëindiging van de diensten en van het contract;

   — alle vergoedingen en terugbetalingsregelingen die gelden indien de contractuele kwaliteitsniveaus van de diensten niet worden gehaald; en

   — de methode voor het inleiden van procedures voor de beslechting van geschillen overeenkomstig punt f);

b) de lidstaten dragen er zorg voor dat eindgebruikers op afdoende wijze in kennis worden gesteld van ieder voornemen de contractvoorwaarden te wijzigen en de mogelijkheid krijgen de contracten op te zeggen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden;

c) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante informatie over geldende prijzen en tarieven en over standaard-voorwaarden met betrekking tot toegang toe en gebruik van elekticiteitsdiensten beschikbaar is voor het publiek en in het bijzonder voor de eindgebruikers;

d) de lidstaten dragen er zorg voor dat de elektriciteitsleveranciers in de rekeningen die naar iedere eindgebruiker worden gestuurd, de samenstelling vermelden van het brandstofmengsel dat is gebruikt om de elektriciteit te genereren die door de door hen bevoorrade eindgebruikers wordt verbruikt. De relatieve kosten van de verschillende brandstoffen die zijn gebruikt om een eenheid van de aan de eindgebruikers geleverde elektriciteit op te wekken, moeten worden vermeld;

e) de lidstaten nemen passende maatregelen om kwetsbare afnemers te beschermen;

f) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante, eenvoudige en goedkope procedures beschikbaar zijn voor het afhandelen van klachten van eindgebruikers. De lidstaten moeten maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat door middel van dergelijke procedures geschillen billijk en snel kunnen worden beslecht, zo nodig met een systeem van voorzieningen voor terugbetaling en/of vergoeding. Hierbij dienen zoveel mogelijk de beginselen genoemd in Aanbeveling 98/257/EG van de Commissie [3] te worden gevolgd.

[1] PB L 144 van 4.6.1997, blz. 19.
[2] PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29.
[3] PB L 115 van 17.4.1998, blz. 31.".

BIJLAGE II

„BIJLAGE

Onverminderd de communautaire voorschriften inzake consumentenbescherming, met name Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad [1] en Richtlijn 93/13/EG van de Raad [2]:

a) dragen de lidstaten er zorg voor dat de eindgebruikers recht hebben op een contract met hun gasleverancier waarin zijn opgenomen:

   — de identiteit en het adres van de leverancier;

   — de geleverde diensten, de aangeboden kwaliteitsniveaus van de diensten en de benodigde tijd voor de eerste aansluiting;

   — de aangeboden soorten onderhoudsdiensten;

   — de wijze waarop de meest recente informatie over alle geldende tarieven en onderhoudskosten kan worden verkregen;

   — de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en beëindiging van de diensten en van het contract;

   — alle vergoedingen en terugbetalingsregelingen die gelden indien de contractuele kwaliteitsniveaus van de diensten niet worden gehaald; en

   — de methode voor het inleiden van procedures voor de beslechting van geschillen overeenkomstig punt e);

b) de lidstaten dragen er zorg voor dat eindgebruikers op afdoende wijze in kennis worden gesteld van ieder voornemen de contractvoorwaarden te wijzigen en de mogelijkheid krijgen de contracten op te zeggen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden;

c) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante informatie over geldende prijzen en tarieven en over standaardvoorwaarden met betrekking tot toegang toe en gebruik van gasdiensten beschikbaar is voor het publiek en in het bijzonder voor de eindgebruikers;

d) de lidstaten nemen passende maatregelen om kwetsbare afnemers te beschermen;

e) de lidstaten dragen er zorg voor dat transparante, eenvoudige en goedkope procedures beschikbaar zijn voor het afhandelen van klachten van eindgebruikers. De lidstaten moeten maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat door middel van dergelijke procedures geschillen billijk en snel kunnen worden beslecht, zo nodig met een systeem van voorzieningen voor terugbetaling en/of vergoeding. Hierbij dienen zoveel mogelijk de beginselen vermeld in Aanbeveling 98/257/EG van de Commissie [3] te worden gevolgd.

---

[1] PB L 144 van 4.6.1997, blz. 19.
[2] PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29.
[3] PB L 115 van 17.4.1998, blz. 31.".